

Οι μαθητές της Φθιώτιδας ως ενεργοί πολίτες φυλάσσουν Θερμοπύλες

**Σχέδιο Δράσης Ενεργού Πολιτειότητας
Προτεινόμενες Δραστηριότητες για Νηπιαγωγείο**

**Δρ. Χρίστος Β. Μαρκαντώνης
Περιφερειακός Επόπτης
Ποιότητας Εκπαίδευσης
ΠΔΕ Στερεάς Ελλάδας**

Πίνακας Περιεχομένων

- 1. Εισαγωγή - Παιδαγωγική Φιλοσοφία**
- 2. Διαθεματικότητα**
- 3. Σκοπός και Στόχοι του Σχεδίου Δράσης**
- 4. Δομή και Φάσεις Υλοποίησης**
- 5. Συνεργασίες και Διασυνδέσεις με την Κοινότητα**
- 6. Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα**
- 7. Μέσα και Μεθοδολογία**
- 8. Αξιολόγηση και Διάχυση Αποτελεσμάτων**

1. Εισαγωγή - Παιδαγωγική Φιλοσοφία

Το Σχέδιο Δράσης, με τίτλο «Οι μαθητές της Φθιώτιδας ως ενεργοί πολίτες φυλάσσουν Θερμοπύλες» αποτελεί μια ολιστική και διαθεματική παιδαγωγική πρόταση που απευθύνεται στους μαθητές των δύο βαθμίδων εκπαίδευσης (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο).

Οργανώνεται σε **τρεις διακριτές φάσεις, κοινές και για τις δύο βαθμίδες**, με διαφοροποίηση στο βάθος, τη μεθοδολογία και το επίπεδο πολυπλοκότητας των δραστηριοτήτων.

Προσαρμόζονται ηλικιακά και γνωστικά στους μαθητές και ακολουθούν τη λογική της σταδιακής ενεργοποίησης. Από την **ευαισθητοποίηση και την έρευνα, στη δράση και τη δημιουργία**, και τέλος στη **διάχυση των αποτελεσμάτων και την ανάληψη κοινωνικού ρόλου**.

2. Διαθεματικότητα

Εργαστήρια Δεξιοτήτων:

Θεματική Ενότητα: Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη

Υποθεματικές: Ενεργός Πολιτειότητα, Εθελοντισμός, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Πολιτιστική Κληρονομιά

Διαθεματικές Συνδέσεις

- **Ιστορία:** Ανάλυση ιστορικών γεγονότων και πηγών.
- **Νεοελληνική Γλώσσα:** Δημιουργική γραφή, άρθρα, συνεντεύξεις.
- **Τέχνη & Μουσική:** Καλλιτεχνική και συναισθηματική προσέγγιση.
- **Ψηφιακά μέσα:** Ψηφιακή αφήγηση, podcast, ιστοσελίδες, GIS.
- **Περιβαλλοντική Εκπαίδευση:** Δράσεις ευαισθητοποίησης και εθελοντισμού.
- **Κοινωνική & Πολιτική Αγωγή:** Συζήτηση για αξίες, δημοκρατία, ανθρώπινα δικαιώματα.

3. Σκοπός και Στόχοι του Σχεδίου Δράσης

Γενικός σκοπός του Σχεδίου Δράσης είναι η ανάπτυξη της ενεργού πολιτειότητας, η διαμόρφωση υπεύθυνων και ενεργών πολιτών που κατανοούν την ιστορική και πολιτιστική σημασία του ιστορικού χώρου των Θερμοπυλών.

Η κατανόηση της κοινωνικής ευθύνης και της συνειδητής συμμετοχής των μαθητών σε δράσεις για τη διατήρηση, ανάδειξη, προβολή και προστασία της τοπικής και παγκόσμιας πολιτιστικής και ιστορικής κληρονομιάς του τόπου τους, με έμφαση στον πολλαπλό και ισχυρό συμβολισμό του ιστορικού χώρου των Θερμοπυλών.

Το Σχέδιο Δράσης ενισχύει τη διασύνδεση του σχολείου με την τοπική κοινωνία, ενεργοποιώντας τους μαθητές ως φορείς θετικής αλλαγής, ενώ ταυτόχρονα καλλιεργεί δεξιότητες συνεργασίας, έρευνας, δημιουργικότητας και υπευθυνότητας.

Ειδικότεροι στόχοι:

- **Νηπιαγωγείο:** Καλλιέργεια κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων, συνεργασίας, υπευθυνότητας και σεβασμού. Γνωριμία με την έννοια του ενεργού πολίτη.

4. Δομή και Φάσεις Υλοποίησης

Οι προτεινόμενες δραστηριότητες για την υλοποίηση του Σχεδίου Δράσης δράση οργανώνονται σε τρεις φάσεις:

A. Φάση 1 - Ευαισθητοποίηση και Έρευνα

Εισαγωγικές δραστηριότητες, ιστορική αναδρομή στις Θερμοπύλες, συζητήσεις, προβολές, έρευνα στο διαδίκτυο.

Στόχος: Να κατανοήσουν οι μαθητές τη σημασία του ιστορικού και συμβολικού χώρου των Θερμοπυλών και να συνδέσουν το παρελθόν με τη σύγχρονη έννοια του «Φυλάσσω Θερμοπύλες» ως στάση ζωής και κοινωνικής ευθύνης.

Οι μαθητές να γνωρίσουν σε βάθος τον ιστορικό, πολιτιστικό και ηθικό συμβολισμό των Θερμοπυλών και να κατανοήσουν τη σύνδεση του παρελθόντος με τη σύγχρονη ενεργή πολιτειότητα.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες:

- **Αφήγηση παραμυθιού/διασκευασμένου μύθου** «Ο βασιλιάς Λεωνίδα και οι φίλοι του», με συνοδευτικά εικονικά ή δραματοποιημένα στοιχεία.
- **Δραματοποίηση / Θεατρικό παιχνίδι:** «Αν ήμουν κι εγώ ένας μικρός φύλακας των Θερμοπυλών...», Τα παιδιά εκφράζουν συναισθήματα και αξίες με κίνηση και παντομίμα.
- **Ζωγραφική / Κολάζ** με θέμα: «Ποιος είναι για μένα ήρωας σήμερα;» ή «Τι σημαίνει να φυλάσσω Θερμοπύλες».
- **Παιχνίδι εννοιών:** Οι εκπαιδευτικοί δείχνουν εικόνες (θάρρος, φιλία, βοήθεια, συνεργασία) και τα παιδιά προσπαθούν να βρουν πώς σχετίζονται με τις Θερμοπύλες.
- **Κατασκευή απλού χάρτη** της Φθιώτιδας με αυτοκόλλητα/εικόνες (Λαμία, Θερμοπύλες, Αλαμάνια, Γοργοπόταμος).
- **Μουσικοκινητική δραστηριότητα:** τα παιδιά δημιουργούν μικρές κινήσεις/ήχους για να «ζωντανέψουν» τη μάχη (ήχοι κυμάτων, περπάτημα, τύμπανα, άνεμος κ.ά.).

- **Παρατήρηση φωτογραφιών / προβολή μικρού βίντεο** για τις Θερμοπύλες (π.χ. το μνημείο του Λεωνίδα, τα ιαματικά νερά) και συζήτηση «*Τι βλέπουμε; Τι μας θυμίζει;*».
- **Δημιουργία «Δέντρου των Αξιών»:** κάθε παιδί ζωγραφίζει ένα φύλλο γράφοντας ή ζωγραφίζοντας μια αξία που θεωρεί σημαντική (φιλία, καλοσύνη, βοήθεια, αγάπη)

Β. Φάση 2 - Δημιουργία και Δράση: Οργάνωση εθελοντικών ή καλλιτεχνικών δράσεων, συμμετοχή σε τοπικά δρώμενα, δημιουργία αφισών, παρουσιάσεων, θεατρικών ή ψηφιακών έργων.

Στόχος: Να αναπτύξουν οι μαθητές δράσεις που ενισχύουν την ενεργό συμμετοχή, την κοινωνική συνεισφορά και προσφορά και την προστασία της τοπικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Οι μαθητές αναλαμβάνουν δράση μέσα και έξω από το σχολείο, συνδέοντας τη γνώση με την πράξη και αναπτύσσοντας δεξιότητες συνεργασίας, δημιουργικότητας και κοινωνικής συνεισφοράς.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες:

- **Δράση καθαριότητας / φροντίδας** του σχολικού κήπου ή αυλής με το σύνθημα: «Φυλάμε Θερμοπύλες – Φροντίζουμε το σχολείο μας».
- **Κατασκευή ομαδικής μακέτας** των Θερμοπυλών με φυσικά και ανακυκλώσιμα υλικά (χαρτόνια, κουτιά, πέτρες, φύλλα).
- **Δημιουργία μεγάλου πανό / αφίσας** με αποτύπωμα χεριών των παιδιών και το σύνθημα «Οι μικροί φύλακες της ειρήνης».
- **Θεατρικό δρώμενο** με τίτλο «Οι μικροί ήρωες της καθημερινότητας» (τα παιδιά υποδύονται ρόλους ανθρώπων που βοηθούν: γιατρούς, πυροσβέστες, γονείς, δασκάλους).
- **Δημιουργία τραγουδιού ή ρυθμικού ποιήματος** από τα παιδιά, π.χ. «Είμαι φύλακας κι εγώ, αγαπώ και βοηθώ!».
- **Συμβολική πράξη εθελοντισμού:** συγκέντρωση τροφίμων ή παιχνιδιών για οικογένειες που έχουν ανάγκη – παρουσίαση με απλό τρόπο της έννοιας της προσφοράς.
- **Ομαδικό παιχνίδι αξιών:** κάρτες με πράξεις (μοιράζομαι / βοηθώ / φροντίζω / αδιαφορώ), τα παιδιά αποφασίζουν ποιες «φυλάσσουν Θερμοπύλες».
- **Φωτογραφική καταγραφή δράσης** από τα ίδια τα παιδιά (με tablet ή φωτογραφική μηχανή) για να χρησιμοποιηθεί στη φάση της παρουσίασης

Γ. Φάση 3 – Παρουσίαση και Διάχυση: Παρουσίαση των αποτελεσμάτων στην τοπική κοινωνία, ανάρτηση στον σχολικό ιστότοπο, συμμετοχή σε ημερίδες, μαθητικά συνέδρια.

Στόχος: Να παρουσιαστούν και να κοινοποιηθούν δημόσια τα αποτελέσματα του Σχεδίου Δράσης στη σχολική κοινότητα και την τοπική κοινωνία, ενισχύοντας τη διαχρονική αξία της ενεργού πολιτειότητας, τη σύνδεση του σχολείου με την τοπική κοινωνία, τη διάχυση καλών πρακτικών και την περαιτέρω συνέχιση και εμβάθυνση του εγχειρήματος.

Ενδεικτικές Δραστηριότητες:

- **Οργάνωση σχολικής εκδήλωσης / γιορτής** με τίτλο «*Οι μικροί φύλακες των Θερμοπυλών*», με τραγούδια, θεατρικό δρώμενο και παρουσίαση έργων.
- **Έκθεση ζωγραφικής / φωτογραφίας** στο σχολείο ή στο πολιτιστικό κέντρο της περιοχής, με έργα των παιδιών.
- **Δημιουργία μικρού βίντεο / παρουσίασης (slideshow)** με φωτογραφίες και ζωγραφιές των παιδιών, αφηγημένες από τα ίδια.
- **Κατασκευή ομαδικού βιβλίου ή e-book** με τίτλο «*Εμείς φυλάμε Θερμοπύλες*» – κάθε σελίδα περιλαμβάνει ζωγραφιά και σχόλιο από κάθε παιδί.
- **Πρόσκληση γονέων και τοπικών φορέων** για συμμετοχή στην παρουσίαση και γνωριμία με τις δράσεις του Νηπιαγωγείου.
- **Ανάρτηση φωτογραφιών και βίντεο** στην ιστοσελίδα του σχολείου ή του Δήμου (με γονική άδεια), προβάλλοντας τη συμμετοχή των νηπίων.
- **Συμβολική «τελετή υπόσχεσης»:** τα παιδιά φυτεύουν ένα μικρό δέντρο στον σχολικό χώρο, λέγοντας τη φράση «*Φυλάμε Θερμοπύλες - Φροντίζουμε τη Γη μας*».
- **Δημιουργία «Χάρτας των μικρών πολιτών»:** συλλογική διακήρυξη των αξιών που έμαθαν «αγαπώ – βοηθώ – συνεργάζομαι – προστατεύω», αναρτημένη στο σχολείο.

5. Συνεργασίες και Διασυνδέσεις με την Κοινότητα

Το Σχέδιο Δράσης ενισχύει τη συνεργασία των σχολικών μονάδων με τοπικούς φορείς, όπως ο Δήμος Λαμιέων, η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, τα Μουσεία της περιοχής, οι πολιτιστικοί σύλλογοι, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης (ΜΜΕ) και τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα.

Μέσα από το δίκτυο των συνεργασιών που αναπτύσσονται οι μαθητές βιώνουν τη σημασία της ενεργού πολιτειότητας, αντιλαμβάνονται το ρόλο τους ως ενεργά μέλη της κοινότητας και αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες και δεξιότητες συμμετοχής σε συλλογικές διαδικασίες με ποικίλες διαστάσεις.

6. Ενδεικτικό Χρονοδιάγραμμα

Η διάρκεια υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης εκτείνεται σε ολόκληρο το σχολικό έτος, με δυνατότητα χρονικής προσαρμογής ανάλογα με την ηλικία και τον διαθέσιμο χρόνο των μαθητών:

- Οκτώβριος - Νοέμβριος: Φάση ευαισθητοποίησης και έρευνας
- Δεκέμβριος - Μάρτιος: Υλοποίηση δράσεων και δημιουργία προϊόντων
- Απρίλιος - Μάιος: Παρουσίαση, διάχυση και αξιολόγηση

7. Μέσα και Μεθοδολογία

Η μεθοδολογία υλοποίησης βασίζεται στη βιωματική και συνεργατική μάθηση, στη διερεύνηση και στη σύνδεση της γνώσης με την πράξη, την έρευνα πεδίου και την κοινωνική αλληλεπίδραση.

Εφαρμόζονται τεχνικές όπως project-based learning, καταιγισμός ιδεών, ομαδοσυνεργατική εργασία, δημιουργική γραφή, δραματοποίηση και χρήση ψηφιακών εργαλείων για την αποτύπωση και την παρουσίαση των αποτελεσμάτων.

8. Αξιολόγηση και Διάχυση Αποτελεσμάτων

Η αξιολόγηση του Σχεδίου είναι διαμορφωτική και συμμετοχική, εστιάζει στη διαδικασία, στα μαθησιακά αποτελέσματα, στη διάχυση στον κοινότητα και στον κοινωνικό αντίκτυπο.

Οι δείκτες επιτυχίας περιλαμβάνουν την ενεργή συμμετοχή, τη συνεργασία, τη δημιουργικότητα, την ανάπτυξη στάσεων ενεργού πολιτεϊότητας και κοινωνικής υπευθυνότητας.

Η διάχυση των αποτελεσμάτων του Σχεδίου πραγματοποιείται μέσα από παρουσιάσεις, εκθέσεις, ψηφιακές δημοσιεύσεις και συμμετοχή σε σχολικές και τοπικές εκδηλώσεις σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς, κοινωνικούς και επιστημονικούς φορείς.